

26.11.2021

Skjema 5: Helse- og omsorgsinstitusjoner

Endringer for rapportering i 2022 (tall per 31.12.2021):

Punkt 2 Opplysninger om institusjonen

- Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige er tatt inn igjen for 2021, ettersom det nå er foreslått å flytte disse fra f243 «Tilbud til personer med rusproblemer» til f253 «Helse- og omsorgstjenester i institusjon».

Hva skal rapporteres?

Kommunen skal rapportere eget skjema for hver virksomhet som er en del av det offentlige tilbudet og kan regnes som helse- og omsorgsinstitusjon etter helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, jf. [forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon](#), dvs.:

- Sykehjem
- Aldershjem
- Barnebolig, herunder avlastningsbolig
- Døgnplasser øyeblikkelig hjelp/kommunal akutt døgnenhet (ØHD/KAD)
- Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige

Institusjonen kan ha kommunal, interkommunal, privat eller annen eierform. Aktivitet ved institusjonen skal utgiftsføres på KOSTRA-funksjon 253 «Helse- og omsorgstjenester i institusjon», bortsett fra ØHD/KAD, som skal utgiftsføres på funksjon 256 «Øyeblikkelig hjelp døgntilbud». Utgifter til rusomsorgsinstitusjoner etter ovenstående forskrift skal inntil videre fortsatt føres på f243 iht. [gjeldende kontoplan for KOSTRA](#).

Et kjennetegn ved alle institusjoner som skal innrapporteres i skjema 5 er at beboerne ikke eier eller leier boligen og ikke betaler husleie. Institusjonsplass betales normalt etter [Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester](#), kapittel 1. Det betales imidlertid ikke egenandel ved korttidsopphold for å avlaste pårørende eller ved døgnopphold for øyeblikkelig hjelp, jf. forskriftens § 1, andre og tredje ledd. Når det gjelder institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge (barnebolig) betales det heller ikke egenandel, med mindre barnet har selvstendig inntekt, jf. forskriftens § 3, tredje ledd.

Ved innlogging til KOSTRAs rapporteringsportal på <https://skjema.ssb.no/Login.aspx> får en opp en liste av institusjoner i kommunen/bydelen når en velger «nytt skjema» og så «5. Helse- og omsorgsinstitusjoner». Dersom det er institusjoner en ikke finner, bes kommunen informere SSB i e-post til kommunal-helse-omsorg@ssb.no.

Presiseringer

Organisasjonsnummer og navn på institusjon

Fra listen over helse- og omsorgsinstitusjoner i innrapporteringsportalen, trykker en på organisasjonsnummer til aktuell institusjon.

Dersom en mener organisasjonsnummer på en institusjon er feil, skal en likevel sende inn på angitt organisasjonsnummer, og enten angi dette i merknadsfelt for skjema for aktuell institusjon, eller kontakte SSB. Dersom institusjonen har endret navn eller andre opplysninger, kan utfyller rette dette i skjema, og SSB vil i løpet av året rette oppføringene i Enhetsregisteret. Kommunen kan også selv kontakte Enhetsregisteret for å korrigere opplysninger.

Videre om utfyllingen

2. Opplysninger om institusjonen

Institusjonens organisasjonsnummer og foretakets organisasjonsnummer

Forhåndsutfylte opplysninger om institusjonen er hentet fra Enhetsregisteret. Dersom en institusjon ikke finnes i KOSTRAs skjemaoversikt (for eksempel hvis den er ny eller nylig utskilt fra annen virksomhet), gis beskjed til SSB ved å sende en e-post til kommunal-helse-omsorg@ssb.no.

Typer tilstand

- Ordinær drift
- Opphørt drift
- Midlertidig ute av drift (f.eks. ved ombygging)
- Ikke institusjon
- Virksomheten er ukjent for kommunen
- Virksomheten har ikke avtale med kommunen

NB! Dersom driften ved institusjonen er opphørt - midlertidig eller permanent - ved årets slutt, skal kun opphørsdato og årsak til ev. permanent opphør (punkt 2) føres. De resterende felter for institusjoner som ikke er i ordinær drift skal ikke utfylles.

Kontroll mot Enhetsregisteret

Følgende opplysninger er forhåndsutfylt fra Enhetsregisteret:

- Navn
- Adresse
- Kontaktinformasjon (e-post, telefon)
- Status (om virksomheten er i drift eller ikke)
- Næring (virksomhetens hovedaktivitet)
- Sektor (virksomhetens eierforhold)

Dersom opplysningene i Enhetsregisteret avviker fra opplysningene om institusjonstype i spørsmålsgruppe «3 Plasser og rom», gis det en advarsel. Kommunen skal endre opplysningene i skjemaet slik en mener er korrekt, i spørsmålsgruppe «2 Opplysninger om institusjonen» under feltet «kontroll mot Enhetsregisteret» og i spørsmålsgruppe «3 Plasser og rom» under feltet «Institusjonstype». SSB vil i løpet av året rette oppføringer i Enhetsregisteret.

3. Plasser og rom

Institusjonstyper

- Sykehjem
- Kombinert alders- og sykehjem
- Sykehjemsavdeling kombinert med statlig virksomhet (sykestue/ fødestue, psykiatrisk avd., distriktsmedisinsk senter mm.)
- Aldershjem
- Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge (barnebolig)
- Avlastningsinstitusjon/-bolig
- Privat forpleining
- Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for personer med rusproblemer
- Øyeblikkelig hjelp - døgnopphold

Plasser

Type plass

Hvilke plasstyper som er tilgjengelig for utfylling styres av institusjonstype. En kan velge mellom følgende typer plasser:

- I sykehjemsavdeling
- I aldershjemsavdeling
- Ø-hjelp-plasser (døgnopphold)
- I annen type avdeling
 - statlige plasser i sykehjem (telles ikke med i statistikken)
 - barnebolig
 - avlastningsbolig
 - privat forpleining

Avlastningsplasser i sykehjem skal oppføres i «sykehjemsavdeling».

Plasser som er spesielt tilpasset personer med demens og ulike typer tidsbegrenset opphold inkluderes i plasser «i sykehjemsavdeling» eller «i aldershjemsavdeling». I tillegg skal slike spesialplasser føres under spørsmålsgruppe 4 «Spesielle tilbud».

Feltet «I annen type avdeling» er sperret når institusjonstypen er:

- Sykehjem
- Kombinert alders- og sykehjem
- Sykehjemsavdeling kombinert med statlig virksomhet (sykestue/ fødestue, psykiatrisk avd., distriktsmedisinsk senter mm.)
- Aldershjem
- Øyeblikkelig hjelp - døgnopphold

Øyeblikkelig hjelp døgnopphold

Det presiseres at øyeblikkelig hjelp døgnopphold gjelder både somatiske plasser og plasser innenfor psykisk helse- og rusområdet, etablert etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-5, som utgiftsføres på KOSTRA-funksjon 256. (Gjelder IKKE samhandlingsplasser med spesialisthelsetjenesten. Eventuelle medisinske samhandlingsplasser føres under «andre plasser for medisinsk innleggelse».)

Eventuelle kommunale trygghetsplasser oppføres under «Annen type tidsbegrensede plasser».

Privat forpleining

«Privat forpleining» gjelder hjemlet opphold hos privatpersoner, på gård («Grønn omsorg») o.l., som tidligere var regulert etter lov om sosiale tjenester §7-5, jf. forskriften §7-2. Denne institusjonsformen er ikke tatt med i ny lov om helse- og omsorgstjenester og tilhørende forskrift om institusjon, fordi man antar at denne ordningen er under avvikling. Dersom kommunen likevel har slik ordning, føres plassene opp i skjema 5.

Antall tilgjengelige plasser (kapasitet) per 31.12, uavhengig om plassene er i bruk eller ikke på telletidspunktet: Plasser som ikke er tilgjengelig pga. f.eks. ombygging, skal ikke telles med.

Dette er teoretisk kapasitet, slik at rom som er beregnet for en person telles kun som én plass selv om det er to beboere på rommet.

Eventuelle plasser som ikke er i bruk skal medregnes, mens plasser som ikke er tilgjengelige pga. f.eks. ombygging, skal ikke telles med.

Ledige plasser (ikke i bruk siste år, f.eks. reserveplasser eller ikke-budsjetterte)

Plasser som aldri vil kunne være aktuelle som heldøgns beboerrom skal ikke medregnes. Rom som er beregnet for en person, men har plass til to, f.eks. ektepar, regnes som 1 plass.

Antall plasser i drift mot slutten av året

Plasser i drift beregnes automatisk som antall plasser i alt (inkl. ev. ØHD) fratrukket antall ledige plasser.

Rom i sykehjem og aldershjem

Det skal kun rapporteres for rom i sykehjem og aldershjem, ikke for andre typer institusjoner.

Rom i sykehjem som i hovedsak benyttes til øyeblikkelig hjelp døgnopphold, skal ikke inkluderes.

I besvarelsen skal det tas utgangspunkt i den bygningsmessige utformingen. Det skal med andre ord kun registreres rom basert på hvordan bygningen er planlagt brukt, og ikke etter provisoriske løsninger.

Rom hovedsakelig brukt til øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD) skal ikke inkluderes i antall rom. Årsaken er at ØHD ikke regnes med i antall sykehjemsplasser og ofte er i flersengsrom, slik at inkludering av disse plassene vil gi misvisende tall for eneromsdekning i sykehjem.

Antall brukertilpassede enerom med eget WC og bad

Det presiseres:

- Rommet skal være tilknyttet BÅDE bad (med dusj) OG WC
- Rommet skal ha egen atkomst til bad og WC
- Både bad og WC, i tillegg til selve rommet, skal være brukertilpasset.

Med «brukertilpasset» menes det at rommet er utformet/innredet slik at nødvendig pleie kan skje på en hensiktsmessig måte for aktuelle pasienter.

Eksempler:

1) Enerommene har bad og WC, men rommene er ikke innredet med hensyn til fysisk funksjonshemming. For pasienter som enten er sengeliggende eller i rullestol, vil vedkommende måtte benytte bad på gangen istedenfor badet på rommet. Disse rommene skal da IKKE telles med som brukertilpasset enerom med eget WC og bad.

2) På et sykehjem der alle rom er beregnet for én beboer, og rommene er brukertilpasset. Bad og WC er plassert mellom to rom, slik at to pasienter benytter samme bad og WC. Ingen av disse rommene skal telles med som brukertilpasset enerom med eget WC og bad.

4. Spesielle tilbud

I denne spørsmålsgruppen skal det kun rapporteres for spesielle plasser i sykehjem og aldershjem, ikke for andre typer institusjoner. Spesielle tilbud innebærer plasser som ikke inngår i ordinære langtidsplasser.

Plasser i forsterket tilrettelagt avdeling for personer med demens

Her menes det egne forsterkede skjermete enheter for pasienter med ekstra krevende atferd. Dette er ikke enheter opprettet i spesialisthelsetjenesten, men hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Disse plassene kjennetegnes vanligvis av større personellressurser enn ordinære demensplasser.

Plasser i annen tilrettelagt avdeling for personer med demens

Det menes her skjermet enhet: Avdeling med 4 – 12 beboere som er definert i Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie, § 4-7.

Plasser i tilrettelagt avdeling for personer med psykiske lidelser
Her oppføres både langtidsplasser og korttidsplasser.

Plasser i tilrettelagt avdeling for rusomsorg
Her oppføres både langtidsplasser og korttidsplasser.

Tidsbegrensede plasser

Gjelder medisinske plasser og annen type tidsbegrenset opphold:

- Plasser spesielt avsatt for rehab. opphold (innrettet mot mestring og gjenvinning/opprettholdelse av funksjonsevnen)
- Avlastning
- Annen type ikke-medisinske tidsbegrensede plasser

Eventuelle kommunale trygghetsplasser oppføres under «Annen type tidsbegrensede plasser».

5. Plasser disponert av andre kommuner/bydeler

I noen tilfeller vil en institusjonsplass være kjøpt eller leid av en annen kommune/bydel enn den kommunen/bydelen som institusjonen ligger i geografisk. I slike tilfeller skal lokiseringskommunen rapportere antallet utleide plasser på institusjonstype og kommunen/bydelen som disponerer de utleide plassene.

Antallet plasser det er mulig å fylle ut her, vil styres av hva som er fylt ut tidligere i skjemaet i spørsmålsgruppe «3 Plasser og rom»

6. Integrerte tjenester

For å identifisere eventuelle integrerte tjenester, blir kommunen bedt om å krysse av for om institusjonen har tilknyttet personell som også yter andre typer omsorgstjenester (dvs. utgiftsføres på andre KOSTRA-funksjoner enn f253 Helse- og omsorgsinstitusjoner og f261 Institusjonslokaler).